

สภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ของโรงเรียนนาคอเรือ ตำบลนาคอเรือ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่
Conditions and Problems of Academic Administration According to
The Philosophy of Sufficiency Economy of Na Kor Ruea School
Subdistrict, Hot District, Chiang Mai Province

สุนทร บุญทา^{1*}, ศิริมาศ โกศลย์พิพัฒน์^{2**}
Suntorn bunta^{1*}, Sirimas Kosanpipat^{2**}

¹หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
เลขที่ 202 ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50300 ประเทศไทย

¹Master of Education Program in Educational Administration, Faculty of Education,
Chiang Mai Rajabhat University
202 Changphueak Sub-district, Mueang District, Chiang Mai Province, 50300, Thailand

²คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
เลขที่ 202 ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50300 ประเทศไทย

²Faculty of Education, Chiang Mai Rajabhat University
202 Changphueak Sub-district, Mueang District, Chiang Mai Province, 50300, Thailand

รับบทความ: 30 มีนาคม 2566 ปรับปรุงบทความ: 24 สิงหาคม 2566 ตอรับตีพิมพ์บทความ: 30 สิงหาคม 2566

บทคัดย่อ

การวิจัย เรื่อง สภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน
นาคอเรือ ตำบลนาคอเรือ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการ

* ผู้เขียนหลัก (นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่)
อีเมล: suntorndecolp1@gmail.com

** อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก (อาจารย์ ดร. ประจักษ์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่)

บริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนนาคอรีเอ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ เพศหญิง จำนวน 10 คน ตำแหน่งผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครู จำนวน 14 คน ประสบการณ์ทำงานแต่ละช่วงอายุมีจำนวนช่วงอายุละ 5 คน เท่ากันและระดับการศึกษาส่วนใหญ่จบระดับปริญญาตรี จำนวน 10 คน สภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนนาคอรีเอ ตำบลนาคอรีเอ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.26, \sigma = 0.680$) โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร และด้านการนิเทศภายใน ตามลำดับ ทำให้ทราบแนวทางในการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการนำไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาให้ตรงกับสภาพและปัญหาของสถานศึกษาต่อไป

คำสำคัญ

การบริหารงานวิชาการ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

This research on Conditions Problems of Academic Administration According to the Sufficiency Economy Philosophy of Na Kor Rua School Subdistrict, Hot District, Chiang Mai Province. The objective to study the state and problems of academic administration according to the philosophy of sufficiency economy of Na Kor Ruea School Subdistrict, Hot District, Chiang Mai Province. The population used in this study was 15 people. The research tool was a questionnaire. Statistics used to analyze data, frequency and percentage values. The results showed that, Most of the respondents were female, 10 people. Most of the respondent positions were teachers, 14 people. Work experience in each age group has the same number of 5 people per age range. The overall condition and problems of academic administration according to the Sufficiency Economy Philosophy of Na Kor Ruea School Subdistrict, Hot District, Chiang Mai Province were at a high level. ($\mu = 4.26, \sigma = 0.680$) The average values are ordered from the most to the least, namely measurement and evaluation. Learning management process curriculum development and curriculum administration and internal supervision, respectively. This made them aware of the guidelines for academic administration according to the Sufficiency Economy Philosophy in order to apply them in solving problems that matched the conditions and problems of further educational institutes.

Keywords

Academic Administration, Sufficiency Economy Philosophy

บทนำ

การบริหารงานวิชาการเป็นภารกิจที่สำคัญของการบริหารโรงเรียนตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ถือเป็นงานที่มีความสำคัญที่สุด เป็นหัวใจของการจัดการศึกษา ซึ่งทั้งผู้บริหาร โรงเรียน คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ต้องมีความรู้ความเข้าใจ ให้มีความสำคัญและ มีส่วนร่วม ในการวางแผน กำหนดแนวทางปฏิบัติการประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็น ระบบและต่อเนื่อง มุ่งให้ กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดย อิสระคล่องตัวรวดเร็ว (กลุ่มงานบริหารงานวิชาการโรงเรียนบ้านนาคอเรือ, 2563, 2) เช่นเดียวกับ ศันสนีย์ เครือชะเอม (2553, 32) กล่าวว่าการบริหารวิชาการ หมายถึง การจัดกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนที่เกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนา ประสิทธิภาพในกระบวนการเรียนการสอนให้เกิดผลตามเป้าหมายของหลักสูตรเพื่อให้เกิดผลดีต่อผู้เรียนซึ่ง ประกอบด้วยการวางแผนวิชาการ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและสถานศึกษาจำเป็นต้องจัดการเรียนการสอนให้ สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนซึ่งต้องให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับมามีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนใน สถานศึกษา (กลุ่มงานบริหารงานวิชาการโรงเรียนบ้านนาคอเรือ, 2563, 2)

จากการประเมินตนเองของสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านนาคอเรือ พบว่าการจัดการศึกษา และระบบการ บริหารจัดการด้านวิชาการในสถานศึกษายังไม่สอดคล้องตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อาจมีหลายปัจจัยที่ทำให้ สถานศึกษาไม่สามารถบริหารจัดการให้เป็นไปตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เช่น ตัวผู้บริหารเองไม่เข้าใจ อย่างแท้จริงในหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ครูยังไม่มีการนำหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไป บูรณาการในการจัดการเรียนการสอน ครูไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน พื้นที่ในการดำเนินงานไม่เพียงพอ (กลุ่มงาน บริหารงานวิชาการโรงเรียนบ้านนาคอเรือ, 2563, 2) ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูผู้รับผิดชอบโครงการเศรษฐกิจพอเพียงใน สถานศึกษาโรงเรียนบ้านนาคอเรือโดยตรง จึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนบ้านนาคอเรือเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานวิชาการต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนนา คอเรือ ตำบลนาคอเรือ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่

บททวนวรรณกรรม**1. แนวคิดการบริหารงานวิชาการ****1.1 ความหมายของการบริหารงานวิชาการ**

งานวิชาการเป็นงานที่สำคัญมากต่อการจัดการศึกษาในสถานศึกษาทุกระดับและทุกสถานศึกษา การที่สถานศึกษาจะเป็นที่ยอมรับจากชุมชนและผู้ปกครองนักเรียนก็ขึ้นอยู่กับคุณภาพทางด้านวิชาการเป็นสำคัญ ดังนั้น ผู้บริหารและบุคลากร และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะต้องมีการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อให้งานวิชาการของสถานศึกษามีคุณภาพ นักเรียนซึ่งเป็นผลผลิตของสถานศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงบรรลุจุดหมายของหลักสูตรอันส่งผลให้ได้รับการยอมรับจากชุมชนและผู้ปกครองนักเรียนอยู่ตลอดเวลาเนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและสถานศึกษาจำเป็นต้องจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนซึ่งต้องให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับมา มีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ซึ่งนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายงานวิชาการไว้ดังนี้

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษา (2551, 2) กล่าวว่า งานวิชาการ คือ งานที่รวมภารกิจหลักของหน่วยงานหรือสถานศึกษาที่บ่งบอกถึงปรัชญาจุดมุ่งหมายในการปฏิบัติงานเพื่อให้ผู้รับบริการซึ่งได้แก่นักเรียนหรือบุคคลในชุมชนได้รับการพัฒนาด้านความรู้ เจตคติและทักษะในศาสตร์ด้านต่างๆ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา

วิจิต บุญเลิศ (2543, 78) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ คือ เป็นกระบวนการดำเนินงานของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในการเรียนการสอนที่มุ่งผลสูงสุดให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

โกศล ศรีทอง (2543, 15) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ คือ กระบวนการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ทางด้านวิชาการที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพบรรลุวัตถุประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรดังนั้นผู้บริหารต้องบริหารงานวิชาการร่วมกับบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพส่งผลให้นักเรียนมีคุณภาพตามต้องการ

สรุปว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการบริหารงานวิชาการที่ขับเคลื่อนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ให้เป็นไปตามขอบข่ายงานวิชาการ 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านการนิเทศภายใน และด้านการวัดและประเมินผล

1.2 ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจของโรงเรียน การกำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ เนื่องจากการบริหารงานวิชาการครอบคลุมกิจกรรมในทุก ๆ ด้านที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนมีผู้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการหลายแนวคิดดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543, 3-4) ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการไว้ว่าประกอบด้วยงานดังต่อไปนี้

1) การวางแผนเกี่ยวกับวิชาการ เช่น การพัฒนาหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้การจัดการล่วงหน้าเกี่ยวกับการเรียนการสอน

2) การจัดทำดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน เช่น การกำหนดรายวิชา การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การจัดแบบเรียน การปรับปรุงการเรียนการสอน การฝึกงาน

3) การจัดการเกี่ยวกับการเรียนการสอน เช่น การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก การส่งเสริมการจัดหลักสูตร โปรแกรมการศึกษา

4) การวัดและประเมินผล

ซุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2551, 9) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการออกเป็น 6 งานดังนี้
1) งานหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร 2) งานบริหารหลักสูตร 3) งานสื่อและนวัตกรรม 4) งานวัดผลและประเมินผล 5) งานนิเทศภายใน 6) งานส่งเสริมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ (2550, 7) ได้กำหนดขอบข่ายและแนวปฏิบัติงานด้านวิชาการไว้ ดังนี้

1) การวางแผนงานด้านวิชาการ 2) การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น 3) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 4) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6) การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนการเรียนรู้ 7) การวิจัยและพัฒนาคุณภาพการศึกษา 8) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 9) การนิเทศศึกษา 10) การแนะแนว 11) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 12) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 14) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น ๆ ที่จัดการศึกษา 15) การจัดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา 16) การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา 17) การพัฒนาและ การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี

สรุปได้ว่า ในทางปฏิบัติแล้วโรงเรียนแต่ละแห่งอาจมีการกำหนดขอบข่ายงานวิชาการแตกต่างกันไปตามความเหมาะสมของบริบทแต่ละโรงเรียน เพื่อการบริหารงานวิชาการครอบคลุมกิจกรรมในทุก ๆ ด้านที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนให้มีโดยมีหัวใจสำคัญของขอบข่ายงานวิชาการงานหลัก 4 ด้าน คือ
1) หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร 2) กระบวนการจัดการเรียนรู้ 3) การนิเทศภายใน และ 4) การวัดและประเมินผล

2. แนวคิดทฤษฎีของเศรษฐกิจพอเพียง

2.1 ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ 9) ทรงมีพระราชดำรัสแนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 เป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกๆ ระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนา และบริหารประเทศให้ดำเนินไป

ในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมเพื่อให้ก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งเป็นที่สนใจของนักวิชาการ และนักวิจัยกันอย่างแพร่หลาย โดยต่างอธิบายความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างหลากหลาย แต่มีได้เน้นเฉพาะด้านเศรษฐกิจเพียงด้านเดียว (วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, 2550, 5) แต่หมาย

รวมถึงการดำเนินชีวิต และการปฏิบัติงานของประชาชน และชุมชนในทุกระดับต้องพอเพียงในทุกด้าน ทั้งด้าน วัตถุ จิตใจ หรือด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง และการบริหาร ตามทางสายกลาง โดยมี องค์ประกอบ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกัน (วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, 2550, 5; วิภาวี นามเดช, 2552, 11) โดย ระพีพรรณ คณาฤทธิ์ (2554, 44) ได้ให้ความหมายในแง่ของมิติเพิ่มเติมว่า เศรษฐกิจพอเพียงมีทิศทางเดียวกันกับเกษตรทฤษฎีใหม่ คือ มีมุมมองในสองมิติ มิติแรกคือระดับบุคคล กล่าวคือ สามารถเลี้ยงชีพ และพึ่งตนเองได้ตามฐานะ อัตภาพของตน (พระพจนวิทย์ เค้าเจือ, 2553, 32) และมิติระดับประเทศ คือ ความสามารถของชุมชนเมือง ภูมิภาค รัฐประเทศในการผลิตสินค้า และบริการเพื่อเลี้ยงสังคมนั้น ๆ โดยไม่พึ่งพาผู้อื่น

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสรุปความหมายของ เศรษฐกิจพอเพียง คือ การดำรงชีวิตอยู่บนทางสายกลาง ไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป พออยู่ พอกิน ในการบริหารทุก ๆ ด้านด้วยความพอดีจากระดับบุคคล ทั้งด้าน วัตถุ จิตใจ นำไปสู่ ความพอดีในระดับประเทศในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง และการบริหาร

2.2 องค์ประกอบหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีหลักพิจารณาอยู่ 5 องค์ประกอบ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2566, 3) ดังนี้

1) กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางในการดำรงอยู่ หรือปฏิบัติในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของชนตามสังคมไทยสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤตเพื่อความมั่นคง และความยั่งยืนของการพัฒนา

2) คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

3) คำนิยาม ความพอเพียงประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ ที่เกิดขึ้นพร้อม ๆ กันดังนี้

3.1) ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

3.2) ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจน คำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น จากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

3.3) การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่คาดว่าจะ เกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

4) เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับความพอเพียงนั้น ต้องอาศัยความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐานกล่าวคือ

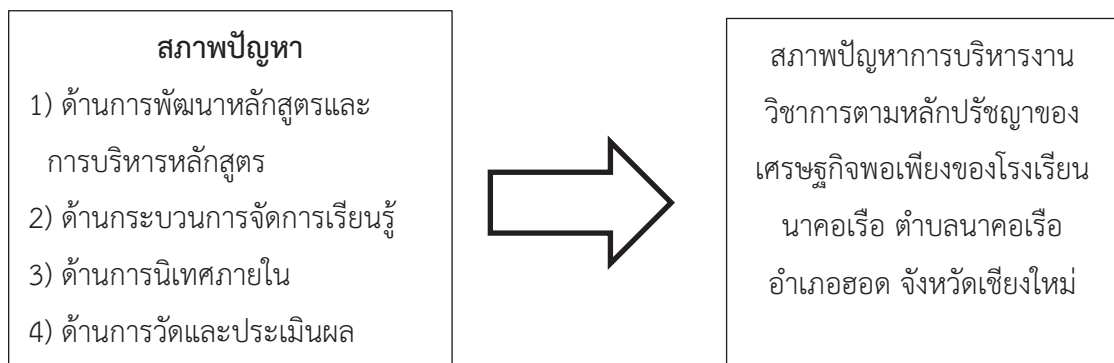
4.1) เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้ เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบ ที่จะนำความรู้เหล่านั้น มาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

4.2) เงื่อนไขคุณธรรม ที่ต้องสร้างเสริม ประกอบด้วย มีความตระหนักรู้ในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญา ในการดำเนินชีวิต ไม่โลภและไม่ตระหนี่

5) แนวทางปฏิบัติ/ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืนพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในทุกมิติ ทั้งด้านการเปลี่ยนแปลงด้านวัตถุ ด้านสังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสรุป องค์ประกอบเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการนำปรัชญาที่เป็นแนวคิดที่นำหลัก 3 คุณลักษณะ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ผสมผสานร่วมกับ 2 เงื่อนไข ได้แก่ เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม มาเป็นแนวทางในการดำรงอยู่ หรือปฏิบัติ โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของชนตามสังคมไทย ประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ทุกระดับโดยเน้นการปฏิบัติทางสายกลาง เพื่อการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืนพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในทุกมิติ ทั้งด้านการเปลี่ยนแปลงด้านวัตถุ ด้านสังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1: กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการวิจัย

การศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนนาคอเรือ ตำบลนาคอเรือ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่

1. ประชากร

ประชากรในการศึกษาคั้งนี้ เป็น ผู้บริหารและครูโรงเรียนบ้านนาคอเรือ จำนวน 15 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งผู้วิจัยมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

2.1 ศึกษาค้นคว้าเอกสารตำราวิชาการ บทความ ตามกรอบแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้ง

เป็นงานวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research)

2.2 สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมขอบเขตการศึกษาวิจัย โดยใช้คำถามแบบปลายปิดและแบบปลายเปิด

2.3 นำเครื่องมือที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว ปรีกษาอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง ชัดเจนและความเหมาะสมของเนื้อหา แล้วนำมาจัดทำเป็นแบบสอบถามซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน

2.4 นำเครื่องมือเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อเสนอแนะปรับปรุงและแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์

2.5 นำเครื่องมือเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน พบว่า ดัชนีความสอดคล้อง มีค่าตั้งแต่ 0.67-1.00

2.6 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-Out) แบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ .97

2.7 นำแบบสอบถามที่แก้ไขสมบูรณ์ไปเก็บรวบรวมข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ทำหนังสือขออนุญาตจากสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ถึงผู้บริหาร ครูผู้สอน โรงเรียนบ้านนาคอเรือ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 ปีการศึกษา 2563 ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 1 คน ครูผู้สอนจำนวน 14 คน รวม 15 คน เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลการวิจัย โดยแจ้งวัตถุประสงค์ของการวิจัย ระยะเวลาการเก็บข้อมูล รายละเอียดการตอบแบบสอบถาม

3.2 จัดเตรียมเครื่องมือ โดยส่งหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมเอกสารคำชี้แจงการตอบแบบสอบถาม

3.3 ทำการประสานงานชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้บริหารสถานศึกษาและครุธุรการให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมถึงระยะเวลาในการเก็บข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุการทำงาน และระดับการศึกษาของผู้บริหาร และครูผู้สอน โรงเรียนนาคอเรือ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

ผลการวิจัย

จากการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนนาคอเรือ ตำบลนาคอเรือ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนนาคอเรือ ตำบลนาคอเรือ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้

แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีจำนวนผู้ให้ข้อมูล 15 คน ผลการวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ เพศหญิง จำนวน 10 คน (ร้อยละ 66.67) ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นครู จำนวน 14 คน (ร้อยละ 93.33) ประสบการณ์ทำงานช่วงอายุ 0-5 ปี 6-10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป จำนวนเท่ากัน 5 คน (ร้อยละ 33.33 เท่ากัน) และ ระดับการศึกษาส่วนใหญ่จบระดับปริญญาตรี จำนวน 10 คน (ร้อยละ 66.67)

ตารางที่ 1

แสดงผลการวิเคราะห์ระดับสภาพปัญหาของการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนนาคอเรือ ตำบลนาคอเรือ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่

รายการ		ระดับสภาพปัญหา		
		μ	σ	แปลผล
1)	ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร	4.16	0.699	มาก
2)	ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้	4.25	0.711	มาก
3)	ด้านการนิเทศภายใน	4.13	0.736	มาก
4)	ด้านการวัดและประเมินผล	4.49	0.574	มาก
ภาพรวม		4.26	0.680	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัญหาของการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนนาคอเรือ ตำบลนาคอเรือ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.26$, $\sigma = 0.680$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร และด้านการนิเทศภายใน

อภิปรายผลการวิจัย

สภาพปัญหาของการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนนาคอเรือ ตำบลนาคอเรือ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร และด้านการนิเทศภายใน สอดคล้องกับ วราภรณ์ แผ่นทอง (2554, 97-98) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารสถาบันทางวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ในทางวิชาการ (Creativity) ด้านการนิเทศภายในการมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ (Attitude) มีความรับผิดชอบในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน (Responsibility) และด้านการวัดและการประเมินผลสามารถกำหนดประเด็นสำคัญ คือ พัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้ได้ตามเป้าประสงค์ของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (Goal) การแสวงหาข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์สูงสุด (Information) ดวงแดน วงเดือน (2558, 102-104) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบสภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 พบว่า สภาพของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการบริหารงาน โดยใช้เหตุผล ด้านการบริหารงานที่ตั้งอยู่บนคุณธรรม และจริยธรรม ด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน ด้านการสร้างความปลอดภัย และด้านการบริหารงานบนฐานของความรู้ และ มานิตย์ พานแสง (2561, 56) ได้ศึกษาระดับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนมัธยม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 40 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู เปรียบเทียบระดับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนมัธยมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ด้านการบริหารบุคคล รองลงมา คือ ด้านการบริหารงบประมาณ และมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการบริหารทั่วไป จะเห็นได้ว่าการศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนบ้านนาคอเรือ ตำบลนาคอเรือ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการวัดและประเมินผลเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ดังนั้น ครูผู้สอน ผู้บริหาร และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรให้ความสำคัญต่อการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้สอดคล้องกับสภาพและบริบทของสถานศึกษานั้น ๆ และตรงกับความสามารถของนักเรียนเน้นนักเรียนเป็นสำคัญในการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ต่อไป

สรุป

จากการศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนนาคอเรือ ตำบลนาคอเรือ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนนาคอเรือ ตำบลนาคอเรือ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีจำนวนผู้ให้ข้อมูล 15 คน เพศผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ เพศหญิง จำนวน 10 คน (ร้อยละ 66.67) ตำแหน่งผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นครู จำนวน 14 คน (ร้อยละ 93.33) ประสบการณ์ทำงานและช่วงอายุมีจำนวน 5 คนเท่ากัน (ร้อยละ 33.33 เท่ากัน) และระดับการศึกษาส่วนใหญ่จบระดับปริญญาตรี จำนวน 10 คน (ร้อยละ 66.67)

สภาพปัญหาของการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนนาคอเรือ นาคอเรือ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.26$, $\sigma = 0.680$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร และด้านการนิเทศภายใน

จากข้อค้นพบเกี่ยวกับการศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนนาคอเรือ ตำบลนาคอเรือ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ ครั้งนี้มีข้อเสนอแนะที่จะนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ ได้แก่

- 1) ครูผู้สอนสามารถศึกษาสภาพและปัญหาในการบริหารงานวิชาการเพื่อนำไปปรับปรุงในการ

ออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียน

2) ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำข้อมูลไปปรับปรุงและวางแผนการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา

3) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลไปพัฒนาและวางแผนปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาในสังกัดตามแนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ได้แก่

1) ควรศึกษาในการบริหารงาน 4 ฝ่ายในแต่ละด้านเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2) ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงาน 4 ฝ่ายในแต่ละฝ่ายตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3) ควรศึกษาแนวทางการบริหารงาน 4 ฝ่ายเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *หลักสูตรพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลง เพื่อรองรับการกระจายอำนาจสำหรับผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา*. นครปฐม: สถาบันพัฒนาครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา.

กลุ่มงานบริหารงานวิชาการโรงเรียนบ้านนาค้อเรือ. (2563). *คู่มือบริหารงานวิชาการ*. เชียงใหม่: โรงเรียนบ้านนาค้อเรือ, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5.

โกศล ศรีทอง. (2543). *คุณลักษณะของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับคุณภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญ เขตการศึกษา 5 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ]*.

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2551). *การบริหารงานวิชาการและการนิเทศภายในสถานศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. ปัตตานี: ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษา สำนักงานวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

ดวงแดน วงเดือน. (2558). *การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ]*.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2543). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

พระพานวิทย์ เค้าเงื่อน. (2553). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติและลักษณะองค์กรกับการดำเนินงานชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของครูระดับประถมศึกษาในสถานศึกษากลุ่มลุ่มพินิจ สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ]*.

- มานิตย์ พานแสง. (2561). การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 40 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ].
- ระพีพรรณ คณาฤทธิ. (2554). การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี].
- วราภรณ์ แผ่นทอง. (2554). รูปแบบการบริหารสถาบันทางวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้การเทียบเคียงองค์กร [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย].
- วิจิต บุญเลิศ. (2543). ปัญหาการบริหารงานวิชาการระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยขอนแก่น].
- วิภาวี นามเดช. (2552). การศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนประถมศึกษาสำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ].
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2550). การบริหารจัดการตามแนวทางคุณธรรมและแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ: โพรเพช.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566). แนวคิดและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฉบับที่ 13 (2566-2570). กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.